

***Jak pomóc uczniowi
osiągnąć sukces
edukacyjny***

Najlepsze techniki zapamiętywania

- Motywowanie ucznia do działania i aktywnego uczestnictwa poprzez budowanie skojarzeń
- Organizacja pracy umysłowej sprzyjająca zapamiętywaniu informacji
- Strategie zapamiętywania materiału motywujące ucznia do aktywnego przetwarzania wiedzy.

Budowanie skojarzeń

- **Dwa sposoby kojarzenia idei**

łańcuch – użyte terminy stopniowo oddalają się od idei wyjściowej, są reakcją

na poprzednie słowo (obraz).

gwiazda – kolejne terminy powiązane są z ideą wyjściową, stanowią jej kontynuację.

- **Abstrahowanie**

Pozwala wyróżniać w wybranych obiektach pewne cechy, przy jednoczesnym pomijaniu innych właściwości.

Ułatwia definiowanie (redefiniowanie) pojęć, obiektów, klasyfikowanie według określonych kryteriów, dostrzeganie podobieństw i różnic.

Rozwija umiejętności językowe i usprawnia korzystanie z różnorodnych związków

skojarzeniowych

Organizacja pracy umysłowej

- **Planowanie nauki**
- Określenie czasu potrzebnego do wykonywania czynności z uwzględnieniem zasad higieny pracy umysłowej i własnego rytmu biologicznego.
- Uwzględnienie szczytów dziennej aktywności - przeważnie między 14:00 a 16:00 u większości ludzi obserwuje się spadek sprawności intelektualnej. Szczyt aktywności przypada na godziny poranne i pod wieczór.
- Korekta planu – zależnie od uzasadnionych potrzeb oraz samopoczucia.
- Zaplanowanie w miarę możliwości naprzemiennego wykonywania czynności umysłowych i fizycznych;
- Określenie kolejności ułożenia przedmiotów. Najlepiej rozpoczynać od zagadnień, które przychodzą najłatwiej i są najciekawsze.
- Uwzględnienie zasady różnorodności podczas nauki. Wskazana częsta zmiana przedmiotów i przerwy.
- Staranne planowanie cyklu powtórek

Techniki uczenia się i nauczania sprzyjające osiągnięciu sukcesu edukacyjnego przez ucznia

- **Edukacyjne walory mnemotechnik.**

Uproszczony podział współczesnych mnemotechnik:

metoda loci (miejsca)-kojarzenie zapamiętywanego materiału z wizerunkami obiektów, przedmiotów itp.

systemy spółgłoskowe, cyfrowo-literowe (systemy tłumaczenia fonetycznego) - cyfrom odpowiadają spółgłoski, zapamiętywanie liczb polega na tworzeniu wyrazów, terminów;

metoda kołka (haka) – słowa (obrazy) odpowiadające cyfrom podawane są w postaci rymowanej np.: (dwa-drwa, trzy-wszy);

ogniwa, łańcuszki (kolejne zestawienia, naturalne pośrednictwo językowe) – kolejne elementy ciągu wyrazów, łączone są w obrazowy sposób, przy użyciu historyjki (łańcuszka).

Przydatność wyników i osiągnięć metodycznych w organizowaniu środowiska sprzyjającego nauczaniu-uczeniu się

- **Analiza przypadku- praca zespołu uczniowskiego podczas zajęć.**
- **Budowa szkolnego społeczeństwa wiedzy w oparciu struktury społeczno-dydaktyczne klasy.**
- **Struktura zadania dydaktycznego** odnosi się do oczekiwań i wymagań którym powinni sprostać uczniowie pracujący nad zadaniem, ma wpływ na myśli i działania uczestników.
- **Struktura uczestnictwa** określa role grupowe oraz porządek i organizację działań.
- **Struktura celu** określa zależności pomiędzy uczestnikami procesu nauczania-uczenia się podczas realizacji celu kształcenia. Bracia Johnsonowie (1987) podzielili struktury dydaktyczne celu na trzy grupy:
  - a. Zespołowa struktura dydaktyczna celu.** Osiągnięcie celów zależne jest od realizacji zadań przez innych członków zespołu. Dla sprawnego wykonania czynności konieczna staje się koordynacja działań.
  - b. Rywalizacyjna struktura dydaktyczna celu.** Osiągnięcie celu przez ucznia związane jest z gorszym wykonaniem zadania przez pozostałych członków zespołu.
  - c. Indywidualistyczna struktura dydaktyczna celu** - osiągnięcie celu przez jednego ucznia nie ma wpływu na to czy pozostali osiągną zaplanowane rezultaty.
- **Struktura nagród** kształtuje się podobnie jak struktury celu i odgrywa istotną rolę w życiu klasy. Osiągnięcia uczniów, przekładane na oceny wpływają na motywację i zachowania.

Rozwiązania wspierające osiągnięcie sukcesu edukacyjnego przez ucznia

- **Wybrane strategie opracowania materiału motywujące ucznia do aktywnego przetwarzania wiedzy - dyskusja:**

- a) rola skojarzeń;
- b) zalety grupowania i mnemotechnik;

- **Praca z tekstem -strategia PPLPP**

Przegląd materiału przed jego dokładnym przeczytaniem. Celem jest zapoznanie się z treścią i strukturą książki.

Pytania dotyczące najważniejszych treści. Stawianie pytań motywuje, aktywizuje i sprzyja koncentracji.

Lektura - uważne pełne zaangażowanie czytanie tekstu. Uczeń czytając, powinien wychwycić główne myśli. To co nowe lub ważne, powinno być widoczne przy powtarzaniu. Dlatego ilość zaznaczonego tekstu nie powinna być duża. Warto też zwracać uwagę na tabele i ilustracje -ułatwia to zrozumienie i zapamiętanie materiału.

Przyswajanie - przekład treści na własny język wymaga zrozumienia i umiejętności wiązania nowej wiedzy z uprzednią. Można na marginesie nanosić uwagi, odsyłacze.

Powtarzanie - umiejętne rozplanowanie powtórek w czasie, kilkukrotne powracanie do poznanych zagadnień.

Sporządzanie notatek

notatki linearne

mapy poznawcze

- **Jak się uczyć? - organizacja zajęć poświęconych efektywnemu uczeniu się**
Właściwa organizacja miejsca pracy, rola planowania.

Wykorzystanie znajomości preferowanych stylów uczenia (rola zmysłów !).

Rola skojarzeń i wyobraźni

Strategie uczenia się

- **Pamięciowe**, które służą przechowywaniu informacji i wydobywaniu ich, ułatwiają zapamiętywanie i przypominanie. Mikrostrategie tj.: powtarzanie, tworzenie skojarzeń, wykorzystanie doznań zmysłowych.
- **Kognitywne**, mające na celu rozumienie i stosowanie wiedzy. Mikrostrategie: ćwiczenie odbioru i przekazywania treści, ich analiza, przetwarzanie i porządkowanie. Stosowane najczęściej w celu praktycznego stosowania języka.
- **Kompensacyjne**, polegające na posługiwaniu się wiedzą bez względu na kompetencje. Mikrostrategie: domyślanie się, spekulowanie, zgadywanie, pokonywanie deficytów językowych. Ta strategia pozwala na komunikację w trudnej sytuacji np. przy skromnym zasobie słownictwa.
- **Techniki uczenia się**
  - Działanie mózgu
  - Mnemotechniki
  - Technika haków
  - Łańcuchowa technika skojarzeń
  - System cyfrowo-literowy
  - Szybkie czytanie
  - Notowanie nielinearne
  - Aktywne powtórki,
  - Uczenie się w stanie relaksu

Zasady szybkiej nauki i zapamiętywania

- *Muzyka (muzyka barokowa naturalnie wytwarza w mózgu częstotliwości ułatwiające szybką naukę)*
- *Jedzenie i picie Pij dużo, czystej wody*
- *Trzymaj kondycję*
- *Ucz się planując czas, rozkładaj naukę na okresy*
- *Stosuj powtórki - rób wizualizacje*
- *Wzmacniaj swoją motywację*
- *Używaj map myśli*
- *Trzymaj informacje w kilku modalnościach*
- *Rób „drzewa wiedzy” - metoda opracowana przez Paula Mckenna*

Strategie efektywnego nauczania czyli jak efektywnie przekazywać wiedzę

- **Zezwolenie na bycie uczniem**
- **Strategia refleksyjnej praktyki**
- **Gwarancje i kontrakty edukacyjne**
- **Analiza stanów psychofizycznych sprzyjających efektywnemu uczeniu się**
- **Motywacja**
- **Komunikacja**
- **Lekcje o uczeniu się**
- **Praca w grupach**
- **Ocenianie wspierające**

Czynniki, które w uczniu wzmacniają lub osłabiają motywację

- **Czynniki, które w uczniu wzmacniają motywację**

Chęć bycia lepszym,

Zainteresowania,

Miły, życzliwy, kreatywny, ciekawy nauczyciel,

Zachęty, pochwały nauczycieli i rodziców

Ciekawie prowadzone lekcje, różnorodność metod pracy,

Chęć zdobycia wiedzy,

Możliwość zdobycia dobrej oceny,

- **Czynniki osłabiające motywację**

Brak zainteresowania ze strony rodziców,

Brak pomocy, wsparcia ze strony nauczyciela,

Mało wymagający nauczyciele,(apatyczny, wycofany)

Brak zachęty ze strony nauczyciela,

Trudny materiał, nudne lekcje,

Lęk przed ocenianiem, przez słabą oceną,

Niesprawiedliwe ocenianie, brak jasnych kryteriów,

Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

- Uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych:

Uczeń z niepełnosprawnością

Specyficzne trudności w uczeniu się

Niepowodzenia edukacyjne

Choroba przewlekła

Zaburzenie komunikacji językowej

Niedostosowanie społeczne

Sytuacja traumatyczna

Sytuacja kryzysowa

Uczeń z inteligencją niższą niż przeciętna – co może zrobić nauczyciel?

- **Proponować pracę w grupach 3 - 5 osobowych**
- **Wykorzystywać pierwszą lekcję z nowego tematu lub działu**
- **Posadzić w ławkach uczniów mniej zdolnych z uczniami przeciętnymi**
- **Udzielać uczniowi dodatkowych wskazówek, konkretyzować zadania**
- **wymaganie nauczania się takiej partii materiału, która jest kluczowa, niezbędna, wynikająca zasadniczo z podstawy programowej,**
- **dzielenie materiału na mniejsze partie**
- **dokładanie starań aby znaleźć w dziecku jego mocniejsze strony, podkreślanie ich, wykorzystywanie w szkole**
- **pozostawienie większej ilości czasu do namysłu**
- **unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć**

Praca domowa

- **Zróżnicować zadawanie prac domowych.**
- **Zadawać do domu tyle, ile dziecko jest w stanie wykonać samodzielnie**
- **Nie należy akceptować odpowiedzi „nie umiałem zrobić” pracy domowej**

RECEPTA DLA NAUCZYCIELA NA SUKCES UCZNIA !!!

Przekonaj ucznia, że naprawdę lubisz go uczyć.

Mów jasno, głośno, wyraźnie, z zapałem.

Dbaj o właściwe tempo mówienia.

Mów z zapałem.

Bądź swobodny i baw się razem z uczniem podczas nauki.

Okazuj mu zaufanie.

Wyraźnie określ cele.

Pokaż korzyści.

Bądź przygotowany do lekcji.

Dobrze organizuj lekcję.

Rób duże, przejrzyste i łatwe do oglądania pomoce naukowe.

Ogranicz do minimum czynniki rozpraszające uwagę.

Dbaj o dobry nastrój ucznia.

Nie nudź.

Przypominaj informację, kiedy uczeń zaczyna ją zapominać.

Polegaj na nim, stawiaj na niego, wierz w jego możliwości.

Bądź dla niego oparciem, bądź po jego stronie.

Nie oszukuj go.

Dotrzymuj przyrzeczeń.

Udzielaj odpowiedzi na najtrudniejsze pytania.

Jeśli coś mu się nie uda, zrozum go, ale nie okazuj litości, zachęć do dalszej pracy.

Zachęcaj go do chwalenia się kolejnymi osiągnięciami.

Chwal za wszystko, co da się pochwalić.

Mów mu często jak podoba Ci się jego praca, doceniaj go.

Nigdy nie przerywaj, kiedy on mówi.

Pozwól mu kontynuować Twoją myśl na jego sposób.

Słuchaj uważnie upewniając się, że dobrze rozumiesz.

Rozwijaj jego samodzielność.

Zachęcaj do krytycznego myślenia.

Okazuj mu swoje pozytywne uczucia.

Pokaż mu, że jesteś człowiekiem omylnym i popełniającym błędy.

Stosuj różne metody nauczania - bądź nieszablonowy i ekscytujący.

Odnos do rzeczywistości to, czego go uczysz - niech praktyka uzupełnia teorię.

Kończ lekcję w takim momencie, żeby miał poczucie niedosytu (jak w dobrym serialu)